

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/25/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723200095
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6723200095.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX C. D. XXX, zastúpený: Mgr. Ivan Bugri, advokát, so sídlom Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, IČO: 42 307 155, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6.436,28 Eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/59/2023-254 zo dňa 19.12.2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.
II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že: „I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 6.436,28 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 percent v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.“

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 6.436,28 EUR titulom náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia práva Európskej únie s poukazom na judikatúru Európskeho súdneho dvora z dôvodu, že ako príslušník Hasičského zboru Slovenskej republiky mal pravidelne prekračovanú 48-hodinovú hranicu pracovnej zmeny. Okresný súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že žaloba je, čo do základu, dôvodná. Poukázal na čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Taktiež poukázal na čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Štát zodpovedá za správne vtelenie daných pravidiel do svojho právneho poriadku. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú za absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva únie členskými štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. Poukázal na to, že Súdny dvor EÚ judikoval, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súď dospel k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný. Slovenská republika, ako členský štát Európskej únie, v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov – konkrétne v danom prípade príslušníkov HaZZ, neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom „pracovný čas“ podľa čl. 2 smernice 2003/88/ES a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Okresný súd poukázal na to, že

v prípade, ak zamestnanec alebo príslušník HaZZ nemá v rozpore s právom Európskej únie dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok, resp., že jeho určený čas služieb v jednotlivých týždňoch neumožňuje dostatočný odpočinok na regeneráciu, ide v zmysle ust. § 11 o zásah do jeho osobnej integrity, a to v oblasti súkromia a rodinného života, nepriamo aj vo vzťahu k jeho zdravotnému stavu. Takýto zásah je nežiadúci, právom nedovolený a zároveň zakladajúci nárok dotknutej osoby na zadostučinenie, resp. peňažnú náhradu v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Okresný súd dospel k záveru, že základ nároku žalobcu je daný, v dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na konkrétne okolnosti na strane žalobcu, ktorými bolo zasiahnuté do práv chránených ust. § 11 Občianskeho zákonníka a vyhovením nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, zmierni i nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, ku ktorému došlo zo strany žalovaného. Okresný súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z doloženého tabuľkového prehľadu vykonaných služieb žalobcom za žalované obdobie január 2020 až november 2022 a žalobcom požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6.436,28 EUR považoval za primeranú, a preto žalobe v plnom rozsahu vyhovel. O trovách konania vzhľadom na úspech žalobcu rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP. Uviedol, že podľa názoru súdu prvej inštancie obsah smernice bol do zákona o HaZZ prebratý nesprávne. Ak sa však súd prvej inštancie chcel dostať do pozície orgánu, ktorému je zverená právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou, tak toto právo bez akýchkoľvek pochybností nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie, pričom súd prvej inštancie nemá zverenú právomoc na porovnanie súladu, resp. právne záväznému vysloveniu nesúladu zákona o HaZZ (alebo len niektorých ustanovení tohto zákona) so smernicou vo všeobecnosti, ani v konkrétnom prejednávacom prípade. Súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva Európskej únie Slovenskou republikou, musel by najskôr rozhodnúť, že zákon o HaZZ nesprávne prebral smernicu do slovenského právneho poriadku, čo nie je v medziach právomocí vnútroštátnych súdov, a to ani pre individuálne posúdenie prípadu. Namietal, že okresný súd sa nestotožnil s jeho názorom, že je nevyhnutné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a ministerstvom vnútra ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Súd prvej inštancie nechal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právny posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie smernice. Ak sa žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti ministerstva vnútra nesprávne prebrala smernicu do zákona o HaZZ, musel práve žalobca preukázať, v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré by mohla vzniknúť škoda. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona o HaZZ v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t.j. po prebratí) smernice. Skutočnosť namietaná žalobcom v žalobe, t.j. že zákon o HaZZ výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín, neznamena, že by smernica bola do zákona o HaZZ prebratá nesprávne, aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala. Podľa jeho názoru nebolo jeho povinnosťou skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice do textu zákona aj vzhľadom na priamy účinok smernice. Inak povedané, žiadne ustanovenie zákona č o HaZZ nie je možné považovať za rozporné so smernicou. Konštatoval, že smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale jej konkrétne použitie (t.j. aplikácia) môže byť v konkrétnom prípade v rozpore s cieľom a obsahom smernice. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom

dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody, preto je nevyhnutné, aby sa prebratie a aplikácia smernice rozlišovali, nakoľko aj nesprávne prebratá smernica môže byť u rôznych adresátov aplikovaná správne a naopak. Súd prvej inštancie celkom opomenul, že Slovenská republika pri preberaní smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda, a tým ani jej zodpovednosť za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto súdnom konaní, navyše ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom sa mzdový nárok „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalobca namietal nesprávne prebratie smernice, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Slovenská republika nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorý by sa na aplikácii smernice podieľal. Akýkoľvek nárok žalobcu z iného ako žalovaného titulu totiž nie je predmetom tohto súdneho konania. Miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a ministerstvom vnútra, resp. hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, táto skutočnosť nesúvisí s jeho zodpovednosťou. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a ministerstva vnútra ako dvoch samostatných subjektov, je daný ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu. Z článku čl. 1 ods. 2 smernice vyplýva vecná pôsobnosť smernice, ktorá definuje okruh vzťahov, na ktoré sa má smernica aplikovať. Otázka osobnej pôsobnosti, t.j. určenia jednotlivých odvetví činnosti, na ktoré sa má vzťahovať, je upravená v čl. 1 ods. 3, čl. 1 ods. 4 smernice. Rozsah pôsobnosti smernice je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej „smernica 89“) ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Mal za to, že štátnu službu príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť) možno subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 89 v čl. 2 ods. 2 smernice 89. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifickú štátnu službu príslušníkov policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 smernice 89. Hasičský a záchranný zbor resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi, aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa smernica 89 nevzťahuje a v čl. 2 smernice sú len príkladom vymenované „určité osobitné činnosti verejných služieb“, preto ak príslušníci hasičského a záchranného zboru nie sú taxatívne vymenovaní, neznamená to, že aplikácia týchto ustanovení je aj v tejto oblasti automatická. Mal za to, že rozhodnutie vo veci „V-429/09 G. Fussa“ sa navyše týka „mestského hasiča“ - zamestnanca Stadt Halle, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zriadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike, ktorého zriaďovateľom je štát (nie obec) a sú im poskytnuté rôzne osobitné výhody od „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov policajného zboru. Pretože smernica sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia smernice na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Žalobca neosvedčil, že mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu,“ ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda

v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca. V čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť,“ a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa, tzn. žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Uviedol, že žalobca nevyvinul snahu na to, aby vzniku škody (ujmy) predišiel. Ďalej uviedol, že rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek (striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch), ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonávaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Podľa jeho názoru žalobca žiada akési odškodnenie vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody vo forme doplatku a nie nemajetkovej ujmy. Žalobca pri výpočte žalovanej sumy vychádzal nie len z počtu hodín nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, ale zo všetkých hodín odpracovanej služobnej pohotovosti, teda aj z tých, ktorými maximálny týždenný pracovný čas prekročený nebol. Zároveň podľa neho nie je zrejmé, prečo si žalobca svoju údajnú nemajetkovú ujmu ohodnotil sumou 3,54 Eur za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušeniu jeho práv. Zo žiadnych okolností nemožno podľa neho nemajetkovú ujmu vypočítať tabuľkovo na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdovým nárokom. Žalovaný sa domnieval, že žalobca svoju ujmu vidí v skutočnosti v tom, že nebol za odslúženie určenej služobnej pohotovosti dostatočne ohodnotený. Z uvedeného dôvodu trpí žalovaný nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je ministerstvo vnútra. Žalobca si podľa neho uplatňuje mzdový nárok od pasívne vecne nelegitimovaného subjektu. Namietal, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol, v čom vidí údajný neoprávnený zásah do jeho súkromného, rodinného života, zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný nevidí priamu a bezprostrednú príčinnú súvislosť medzi ujmou spôsobenou žalobcovi v dôsledku nesprávnej transpozície smernice a organizáciou pracovného času, ktorú žalobca namietá. Namietal tiež, že výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obetí násilných trestných činov. Opätovne kládol dôraz aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 zo dňa 5.12.2017, podľa ktorého pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti, rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Žalovaný žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť a v závislosti od toho rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania.

4. Žalobca sa vyjadril k odvolaniu žalovaného s tým, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považoval za zákonný a vecne správny v celom rozsahu a odvolanie žalovaného v celom rozsahu za nedôvodné a neopodstatnené. Odvolacie námietky žalovaného nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť a zákonnosť odvolaním napadnutých výrokov I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie. Námietku nedostatku právomoci či „kompetencie“ súdu prvej inštancie považoval za účelovú a zjavne nedôvodnú. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry súdneho dvora vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Poukázal na to, že súdny dvor vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali, keďže takáto činnosť predstavuje základný kameň, na ktorom je postavená doktrína súdneho dvora o priamych a nepriamych účinkoch a aplikateľnosti predpisov práva Európskej únie vnútroštátnymi orgánmi každého členského štátu. Vnútroštátny súd pri rozhodovaní o individuálnom nároku jednotlivca na náhradu škody (či už majetkovej škody alebo nemajetkovej ujmy) vzniknutej porušením práva Európskej únie má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s právom Európskej únie, teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej úpravy transponovaná správne. V tomto smere poukázal na rozhodnutie v rozsudku súdneho dvora C-106/89, C_456/98 a pre túto vec ťažiskový rozsudok súdneho dvora

C-429/09 vo veci Günter Fuß proti Stadt Halle. Súd prvej inštancie sa s otázkou právomoci na prejednanie a rozhodnutie v tejto veci vysporiadal, jeho právny záver o existencii právomoci súdu na konanie v tejto veci považuje za nepochybné správny, plne sa stotožňuje s právnym záverom o tom, že na území Slovenskej republiky neexistuje žiadny iný orgán než všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by bol vzhľadom na predmet tohto konania oprávnený a súčasne povinný prejednať a rozhodnúť tento spor a v rámci neho si aj prejudiciálne posúdiť súlad a správnosť transpozície smernice do zákona o HaZZ. K námietke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného sa pridržiaval vyjadrenia v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalovaný podľa neho neuviedol pri otázke pasívnej vecnej legitímácie žiadne nové relevantné skutkové či právne argumenty, ktoré by už nepredniesol v doterajšom priebehu konania, a ktorých nesprávnosť by už nebola vyvrátená v priebehu konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie sa s touto námietkou žalovaného vyčerpávajúco a správne vysporiadal. K námietke pôsobnosti smernice uviedol, že žalovaný rovnakú námietku už uviedol v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom k tejto námietke sa žalobca už aj písomne vyjadroval. Považoval za nepochybné, že smernica sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov (teda aj na žalobcu), pričom činnosť hasičov v žiadnom prípade nespadá pod „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ tak, ako to zjavne účelovo a zavádzajúco tvrdí žalovaný. K otázke nároku na náhradu škody, pokiaľ sa žalovaný nestotožňuje s právnym posúdením súdu prvej inštancie, čo sa týka splnenia podmienok na vznik nároku na náhradu škody porušením práva Európskej únie tak, ako boli tieto založené rozhodovacou praxou súdneho dvora, žalovaný zopakoval tie isté tvrdenia, ktoré už uvádzal v písomnom vyjadrení v konaní pred súdom prvej inštancie, ku ktorým sa žalobca vyjadril. V súvislosti s námietkou žalovaného, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom údajný neoprávnený zásah spočíval, poukázal na judikatúru súdneho dvora, konkrétne na rozsudok C429-09 zo dňa 25.11.2020 vo veci Günter Fuß, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b/ smernice. V samotnej žalobe uviedol, ako sa dlhodobé porušovanie smernice prejavovalo na jeho osobnom a rodinnom živote a navrhol vykonanie dôkazu jeho výsluchom ako strany sporu v zmysle § 195 ods. 1 CSP. Suma 3,54 Eur za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušeniu práv je výsledkom porovnania žalovanej sumy s počtom hodín žalobcom odpracovanej určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času. Vydelením žalovanej sumy 6.436,28 Eur s celkovým počtom odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti (1804,19 hodín) a následným porovnaním výslednej sumy (3,57 Eur) so zákonnými minimálnymi mzdovými nárokmi (minimálnou hodinovou mzdou za žalované obdobie do konca pre prvý, najľahší stupeň náročnosti práce, ktorá suma predstavovala 3,54 Eur za hodinu) je podľa jeho názoru zrejmé, že priznaná suma náhrady škody v žiadnom prípade nemôže byť neprimerane vysoká. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalovaný výšku nároku považoval za neprimeranú s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov uviedol, že rozhodnutia súdneho dvora, na ktoré žalovaný poukazuje sa zaoberali zásahmi do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny, čiže je zjavné, že ide o neporovnateľné skutkové a tým aj právne okolnosti v porovnaní s týmto sporom. Ďalej poukázal na to, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je len mierne vyššia, než priemer minimálnych hodinových miezd v Slovenskej republike za roky 2018-2021 pre prvý najľahší stupeň náročnosti práce, ktorá za žalované obdobie predstavovala sumu 3,16 Eur. Za žiadnu z hodín odslúženej a do odpracovaného času nezapočítanej služobnej pohotovosti nebolo žalobcovi priznané viac, než suma zodpovedajúcu maximálne 35 % z jeho hodinovej mzdy. Aj z tohto pohľadu ju nemožno považovať za neprimerane vysokú, práve naopak, ide podľa jeho názoru o minimálnu mieru spravodlivého odškodnenia. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa neho spĺňa satisfakčnú funkciu, ako aj preventívnu a sankčnú funkciu. Zároveň nemá voči žalovanému likvidačný charakter, a teda zo všetkých rozhodujúcich hľadísk je minimálne primeraná a opodstatnená. Žalobca ďalej poukázal na rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) v obdobných prípadoch. Žalovaný absolútne nereflektuje na vykonané dokazovanie, len paušálne sponchybuje akúkoľvek ujmu napriek tomu, že táto bola aj dokazovaním preukázaná. Výšku nemajetkovej ujmy vzhľadom na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti žalobca považuje za plne primeranú a zároveň zohľadňujúcu zásady slušnosti a dobrých mravov.

5. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP), viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1, 2 CSP), prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, s doplnením ďalších dôvodov na zdôraznenie jeho správnosti v nadväznosti na odvolacie námietky žalovaného.

8. Predmetom sporu je zaplatenie sumy 6.436,28 Eur z titulu náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme spôsobenej žalobcovi za porušenie jeho práva na maximálny týždenný pracovný čas s poukazom na čl. 6 písm. b) smernice, ktorý nebol dostatočne prebratý do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona o HaZZ.

9. Podľa ustanovenia § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

10. Odvolací súd uvádza, že ustanovenie § 3 CSP vymedzuje právomoc civilných súdov metódou konkrétneho výpočtu právnych vzťahov, o ktorých súdy konajú a rozhodujú. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Zisťovanie danosti právomoci civilných súdov sa spravuje zásadou, že to, či právny vzťah a jeho riešenie patrí do ich právomoci alebo nie, je závislé od jeho obsahu, a nie iba od jeho úpravy konkrétnym právnym odvetvím hmotného (najčastejšie) súkromného práva. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Keďže v posudzovanom spore sa medzi žalobcom a žalovaným jedná o súkromnoprávny spor týkajúci sa žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody porušením práva Európskej únie, ktorej sa domáhal ako nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie mal v zmysle ustanovenia § 3 CSP právomoc spor medzi žalobcom a žalovaným prejsť a v spore rozsudkom rozhodnúť. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci predmetu sporu musel posudzovať zodpovednosť žalovaného za škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená porušením práva Európskej únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je „dostatočne závažné porušenie právnej normy Európskej únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“. Súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva Európskej únie pri preberaní smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu o HaZZ, čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zákon o HaZZ zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) smernice. Z týchto dôvodov preto argumentácia žalovaného v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad zákona o HaZZ so smernicou, je nedôvodná. S otázkou právomoci súdu, miestnej príslušnosti súdu a splnenia procesných podmienok pre prejednanie a rozhodnutie o nároku žalobcu sa súd prvej inštancie správne vysporiadal.

11. Námietke žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie s tým, že žalovaný v konaní poukázal na potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a že na aplikácii smernice sa žalovaný nepodieľal, nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodná. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky stotožňuje, pričom skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľal na aplikácii smernice, je z hľadiska prejednaného sporu bez právneho významu. Podľa čl. 29 smernice je táto smernica adresovaná členským štátom, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade že žalovaný túto povinnosť nesplní, je zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku

jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Keďže žalobca sa žalobným nárokom domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z titulu porušenia práva Európskej únie členským štátom Európskej únie, žalovaný Slovenská republika, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, a to ministerstvo vnútra, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor disponuje pasívnou vecnou legitimáciou. Z týchto dôvodov odvolací súd námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v spore považuje za nedôvodnú.

12. Odvolací súd za nedôvodnú považuje aj námietku žalovaného, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pôsobnosť smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 smernice v spojení s čl. 2 smernice Rady 89), pričom zároveň namietal, že rozhodnutie súdneho dvora vo veci C- 429/09 sa týka „mestského hasiča. Súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci aj v znení smernice správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Európskej únie, ktorý súdny dvor podal (pozri rozsudok C-261/2021 zo dňa 07. júla 2022). Súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b/ smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského a záchranného zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členským štátom Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu Európskej únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Európskej únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná, a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia smernice (rozsudky C-397/01 až C-403/01, C-429/09, C-518/15). Vzhľadom už na uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovaného, že smernica sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Čl. 6 písm. b/ smernice predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom Európskej únie maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Európskej únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C-429/09 vo veci Fuß body 33. až 35.). Členské štáty Európskej únie teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b/ smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.).

13. Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou (rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t. j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona o HaZZ nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b/ smernice. Námietka žalovaného, že smernica sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa

vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky vo veci C-214/20, C-580/19, C-344/19).

14. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom, pričom veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný, odvolací súd uvádza, že zo žaloby ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie zo strany žalovaného k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania, alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život, pretože reálne musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice a musel tráviť čas v práci, prichádzal o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iných aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru ohľadom splnenia predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva Európskej únie, pričom predmetné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie vyplývajú z judikatúry súdneho dvora. Podľa judikatúry súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie, ak porušená norma práva Európskej únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám, alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva Európskej únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva Európskej únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd je v súlade s názorom súdu prvej inštancie toho názoru, že v súdnej veci boli predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie splnené. Odvolací súd uvádza, že článok 6 písm. b/ smernice priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas, vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Toto ustanovenie smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ustanovenie článku 6 písm. b/ smernice nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keď do pracovného času sa v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice žalobcovi nezapočítava čas služobnej pohotovosti, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, a to listinnými dokladmi, ktoré boli vypracované zamestnávateľom žalobcu, že za sporné obdobie, ktoré je predmetom sporu, opakovane dochádzalo k tomu, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu presahoval hranicu 48 hodín, na čo poukázal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Zároveň je splnená aj podmienka porušenia práva Európskej únie dostatočne závažným spôsobom, keďže porušenie článku 6 písm. b/ smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom Európskej únie priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Európskej únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (rozsudok C-429/09). Splnená je aj podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením práva Európskej únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca, keď v príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia v zmysle článku 40 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej „ústava SR“) a tiež v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život v zmysle článku 19 ods. 2 Ústavy SR, keďže žalobca reálne musel odpracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice, a to na úkor svojich blízkych ako aj seba, pričom musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať rodine, priateľom, svojim záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením žalobcu.

15. Nie je dôvodná odvolacia námietka žalovaného, že medzi porušením práva Európskej únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť z dôvodu, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práva a nepožiadal ho o náhradu škody, a teda nevyvinul primerané úsilie

na zamedzenie vzniku škody. Na postavenie žalobcu ako hasiča sa vzťahuje judikatúra súdneho dvora (rozsudky C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať, výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Európskej únie by bol znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody založené na porušení práva Európskej únie museli byť zamietnuté alebo čiastočne zamietnuté iba z dôvodu, že sa jednotlivci nedomáhali práva, ktoré im priznáva právo Európskej únie, a ktoré im vnútroštátny zákon odoprel. Článok 6 písm. b/ smernice nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením, a preto za týchto podmienok správne dospel súd prvej inštancie k záveru, že nemožno považovať za primerané požadovať od žalobcu, ktorému vznikla škoda z dôvodu, že boli porušené jeho práva, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady tejto škody najprv vyvíjal iniciatívu vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi.

16. Odvolací súd ďalej uvádza, že smernica neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi porušením práva Európskej únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov Európskej únie musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok Slovenskej republiky tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Európskej únie. Ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov takúto právnu úpravu neobsahuje, preto súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa § 11 až 13 OZ). Odvolacia námietka žalovaného, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období je každý mesiac v práci viac než by prináležalo podľa maximálneho pracovného času a zároveň opakovane dochádzalo u žalobcu k prekročovaniu limitu 48-hodinového služobného času. Odvolací súd uvádza, že žalobca v dôsledku takého rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Európskej únie, prišiel o čas, ktorý by inak (za situácie, že by nemal nariadenú pracovnú pohotovosť s povinnosťou zdržiavať sa na pracovisku) venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov fyzickej a psychickej relaxácii, mohol by rozhodnúť o trávení tohto času podľa vlastného uváženia.

17. Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, že v súdnej veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ z dôvodu, že žalobca sa mal domáhať upustenia od takého zásahu od svojho zamestnávateľa s poukazom na to, že žalobca sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia bez toho, aby tento údajný protiprávny stav bol do budúcnosti napravený. Súd je pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy viazaný v tom smere, že má posúdiť primeranosť výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie smernice žalobca utrpel, pričom spôsob určenia ako aj posudzovanie výšky nároku z titulu náhrady nemajetkovej ujmy je na úvahe súdu. Súd však musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že v súdnej veci sú splnené podmienky na aplikáciu § 13 ods. 2 OZ, t. j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaný ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ smernice a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané nadčasy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát namieste. Rovnako berúc do úvahy už uvedené neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že

zniženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osobe v spoločnosti je len príkladmo uvedené, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ust. § 13 ods. 1 a 2 OZ nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

18. Žalobca sa žalobou domáhal zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 6.436,28 Eur, ktorú vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej povinnosti za obdobie od januára 2020 do novembra 2022 a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 zákona o HaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ zákona o HaZZ, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou žalobcu v spojení s listinnými dôkazmi preukázal, tak ako to vyhodnotil súd prvej inštancie, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom Európskej únie prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Domáhal sa náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice), nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne.

19. Súd prvej inštancie konštatoval, že na základe dokladov predložených žalobcom vyplýva, že pri určovaní nariadenia pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, s ktorým zisteným skutkovým stavom s prihliadnutím na žalobcom predložené doklady sa odvolací súd stotožňuje.

20. Podľa názoru odvolacieho súdu je legitímny aj názor žalobcu a rovnako súdu prvej inštancie, keď výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od počtu hodín strávených pracovnou pohotovosťou, ktorý čas nebol započítaný do pracovnej doby žalobcu. Úvaha súdu, že výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval od výšky počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nebola žalobcovi započítaná do pracovnej doby, je v zásade legitímna. Odvolací súd uvádza, že má vedomosť o rozhodovacej činnosti, či už súdov prvej inštancie, ako aj súdov odvolacích, pričom táto rozhodovacia činnosť v jednotlivých prípadoch (obdobných ako prípad v tejto veci) je rozličná, keď niektoré rozhodnutia, či už okresných súdov, resp. odvolacích súdov sa stotožňujú s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je odvodzovaná od počtu hodín pracovnej pohotovosti, ktorá nie je započítaná do pracovného času za situácie, že zároveň nebol rešpektovaný článok 6 písm. b/ smernice č. (ako v tejto veci); niektoré súdy pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy vychádzajú zo skutočnosti, koľko hodín pracovnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzovala na pracovný čas hasiča, bolo v rozhodnom období nad rozsahom 48 hodín; niektoré súdy výšku nemajetkovej ujmy priznávajú na základe voľnej úvahy, neberúc do úvahy ani počet odpracovaných hodín pracovnej pohotovosti, ktorý sa nezapočítava do pracovného času hasiča, resp. ktorý presahuje hranicu 48 hodín pracovného času v týždni. Odvolací súd teda uzatvára, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žalobcom uplatnenom nároku, ktorým sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy správne prihliadol na charakter a trvanie zásahu, ktorým zásahom boli porušené aj osobnostné práva na súkromie a rodinný život garantované Ústavou SR. Je potrebné prihliadnúť na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permanentne niekoľko rokov porušované, pričom žalobca plní v spoločnosti zodpovedné úlohy, ktoré od neho vyžadujú plné nasadenie. O to viac je dôležité, aby mal možnosť po práci si aj odpočinúť a venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. vykonávaniu aktivít podľa vlastného uváženia, pričom takýto odpočinok nemôže dosiahnuť v prípade nariadenej pracovnej pohotovosti, počas ktorej je povinný zdržiavať sa na pracovisku. Berúc do úvahy všetko už uvedené, odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny.

21. Ako výrok závislý odvolací súd preskúmal i druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania. Keďže žalobca bol v konaní plne úspešný, súd prvej inštancie správne priznal žalobcovi v zmysle § 255 ods. 1 CSP nárok náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom výška týchto trov bude určená osobitným uznesením súdu prvej inštancie postupom v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

22. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní nebol žalovaný úspešný ani sčasti, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil. Celý procesný úspech v odvolacom konaní tak prináleží žalobcovi, ktorý má preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O ich výške rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

23. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.